

A ki képet akar magának szerezni arról, hogy mely kérdések foglalkoztatják ma a németországi pädagogusoknak azt a táborát, mely a «tudományos pädagogia» zászlója alatt Herbart és Ziller nyomdokaiban halad, annak ajánljuk ez évkönyvet. Ennek czikkei teszik tudvalevőleg az évenként egyszer gyűlésező egyeslet tanácskozásainak majdnem egyetlen tárgyát, és a gyűlés vitáiról szerkesztett értesítő mellett ezek egyetlen külső nyilvánulásai az egyesület tevékenységének.

Az ezidei évkönyv könyvismertései (Reiné Lange könyvéről és Bergemanné Döring új eudæmonistikus pädagogiai rendszeréről) szintén tanuskodnak azon bevezetőleg említett jelentős symptomáról, hogy a herbartista pädagogusok is érzik az idegen körökből jövő impulsusok okozottabb tekintetbevételének szükségét. WALDAFFEL JÁNOS.

MODERN OLYMPIAI JÁTÉKOK.

Tehát mégis van idealismus s az eszmények után törekvő férfiak sem haltak ki egészen! Sőt leglelkesebb bajnokaival ép a fin-de-siècle országában találkozunk. Megvallom, hogy midőn tavasszal Pierre de Coubertin br. a párisi *Union des Sociétés françaises de sports athlétiques* lelkes vezértikára megküldte a nemzetközi athletikai kongresszusnak e helyen is közölt programját,* nem is meglepetéssel, hanem bámulattal olvastam abban az olympiai játékok felélesztésére vonatkozó részt s azt jámbor óhajtasnál egyébnek nem is tekintettem. S ime ma a kongresszusnak olyan határozataival és intézkedéseivel állunk szemben, melyek a ténynek megvalósítását a közel jövőre biztos kilátásba helyezik, egy oly tényét, mely hivatva van arra, hogy a nemzetek test-szellemi újjászületését létrehozza s a nemzetközi viszonyok javulását nagyban előmozdítsa. Az olympiai játékok feltámadásának eszméje nem csak a kongresszus tagjait töltötte el a legigazabb lelkesedéssel, de máris több fejedelmi személy: a görög és a belga király, a walesi herceg meglehetősen érdeklődését vívta ki s remélhető, hogy a közel jövőben, mihelyt az eszme szélesebb körű nyilvánosságra jut, az egész művelt világ rokonszenvét s helyeslését is meg fogja hódítani.

Az olympiai játékokról részletesebben és hitelesen a következőkben számolok be. A kongresszus elé terjesztett erre vonatkozó tétélek: (VIII—X) következőleg szóltak: Az olympiai játékok felélesztésének lehetőségéről; az ebből származó athletikai, erkölcsi és nemzetközi előnyök; verseny-feltételek, felveendő sportnemek, a szervezés anyagi.

* L. e folyóirat 221—224. l.

oldalá, az időközök megállapítása; egy nemzetközi bizottság kiküldetése a további teendők végrehajtására.

A kongresszus június 18-án tartott teljes ülése az olympiai játékravonatkozó tétel tanulmányozását egy bizottságnak adta ki, mely M. Bikélas, a Société d'encouragement des études grecques alelnökének és az athéni tornaegylet képviselőjének elnöklete alatt három ülésben foglalkozott ezen ügygel s a következő, a kongresszusnak június 23-án tartott záróülésén egyhangulag elfogadott megállapodásokra (VIII—XIV.) jutott: Az olympiai játék felélesztése minden kétséget kizárólag határozott előnyökkel lévén összekötve athletikai, erkölcsi és nemzetközi tekintetben, ezen játékok visszaállítandók a modern élet szükségleteinek és feltételeinek megfelelő alapon. A vívás kivételével, az olympiai versenyek csak műkedvelők részére rendeztetnek. A nemzetközi szervező bizottság ügyrendjébe beveendő egy oly intézkedés, melynek értelmében e bizottságnak jogában áll a versenyeztől oly egyéneket eltiltani, kik előbbi cselekedeteik révén az intézmény tekintélyét csorbíthatnák. Minden ország a versenyeken csak hozzátartozóival vehet részt, még pedig olyformán, hogy minden sportnemre csak valódi bajnokok neveztesse; e végből s hogy a győztesek kiszemelhetők legyenek, az olympiai játékot megelőzőleg, mindenütt országos versenyek rendezendők. Kívánatos, hogy a sportnemek közül a következők kerüljenek bemutatásra: athletika, szorosabb értelemben (futások és versenyek); csolnakázás (evezővel és vitorlával); úszás, koresolyázás; athletikai játékok (lawn-tennis, rugó labda stb.); vívás, boxolás birkózás; lovaglási sportok (polo); lövészet, tornázás és kerékpározás. A szoros értelemben vett athletikai sportok részére «*Pentathlon*» * néven egy különleges athletikai díj (championnat) szerveztetik. Ezenkívül az olympiai játék alkalmával még egy külön *alpesi díj* is ki fog osztatni az időközben a földgömb bármely pontján teljesített legérdekesebb hegymászásért.

Részemről szívesen elismerem ezen széleskörű program általános és helyes voltát, de két dologra nézve aggályaim vannak: miért történt épen a vívást illetőleg kivétel a kötelező műkedvelői minősítés alól? s nem félt-e, hogy az alpesi díj létesítése az értelem- és haszon nélküli nyaktörő vállalatok és áldozatok számát szaporítani fogja? Ennél bizonyára nagyobb szolgálatot tennénk az emberiségnek, ha a technika haladásával, a legkiválóbb léggömbműveleteket tüntetnők ki!

A szűkebb bizottság a hely kérdésével nem foglalkozván, a kongresszus záróülésén M. Bikélas, Görögország képviselője Athent hozta

* Pentathlon (magyarul ötös küzdelem) összefoglalása az olympiai játékoknál szerepelt ötféle küzdelemnek, ú. m. birkózás, ökölvíadal, versenyfutás, ugrás és discusdobás.

javaslatba, a mit többek pártoló hozzászólása után egyhangulag s lelkesedéssel el is fogadtak. M. Bikélas felszólalásában valódi hévvel fejtegette s indokolta javaslatának jogos s alkalmas voltát s a legnagyobb mérvű, legelőkelőbb helyről jövő támogatást helyezte kilátásba, a menyiben az általa képviselt egyesület a királyi család több tagjának védnökségét illetve tagságát élvezi. Hogy mekkora meglepéssel s lelkesedéssel fogadták e választást Görögországban, annak bizonyítéka a kormány félhivatalosának, az «*Asty*» cz. lapnak lelkes üdvözlő cikke, s azon fontos körülmény, hogy az olympiai játékok védnökségét maga a görög király vállalta el. S tényleg ismerve s méltányolva azon régi s el nem enyésző kapcsolatot, mely ezen országot földünk többi művelt népeihez fűzi, mi is teljes megnyugvást találunk a kongresszus következő alkalomszerű határozatában: *Az olympiai játékok 1896-ban először Athénben tartatnak meg, majd 1900-ban másodszor Párisban; azontúl minden negyedik évben más-más világvárosban.*

Nem kevésbé fontos a kongresszus utolsó határozata, mely így szól: «Mínthogy az olympiai játék sikere a kormányok támogatását feltételezi, a nemzetközi bizottság kövessen el e tekintetben mindent, s igyekezzék mindenütt a hivatalos részvételt biztosítani.» E nemzetközi bizottság elnöke M. Bikélas, titkára a fáradhatatlan P. de Coubertin báró, ki körül még 11 tag csoportosul: az Egyesült-Államok, Argentínia, Új-Zéland, Belgium, Orosz-, Angol-, Olasz-, Svéd-, Magyar- és Csehország részéről. Ausztria s Németország távolmaradása feltűnő s utóbbira az illetékes megróvás nem is késett sokáig. Egy jeles s igen elterjedt német szaklap, a Berlinben megjelenő «*Spiel und Sport*» szept. 8-iki számának «Das internationale Comité zur Wiedereinführung der olympischen Spiele» című vezércikkében kiméltetlenül megleczkézteti saját honfitársait a párisi kongresszus intézőségével szemben tanusított udvariatságukért s azon megfoghatatlan közönyért, melylyel ezen ép oly nemes mint fontos nemzetközi ügy iránt viseltetnek, s utalva azon káros s megszegényítő visszahatásra, melylyel ez Németországra a jövőben járhat, a mulasztások mielőbbi pótlását sürgeti.

Magyarország képvisellete, nagyon is érdemen felül, nekem jutott osztályrészül. Teljesen átérzem ezen kitüntetés felelősséggel teljes voltát s minden erőmből azon leszek, hogy az olympiai játékok fenkölt eszméjét nálunk terjeszsem, megkedveltessem, hogy az illetékes tényezők, minden fontosabb mozgalomról jó eleve értesülve, idejekorán foghassanak előkészületekhez és a komoly munkához, mely elengedhetetlen alapfeltétele annak, hogy 1896-ban a klasszikus küzdőtéren mi magyarok is helyt álljunk. A hazai sport-egyesületek osztatlan érdeklődését, a kormány erkölcsi és anyagi támogatását biztosra kell vennem, nem azért, mert az olympiai játékok felélesztése egy oly Egyesület által kezdemé-

nyezetetett, melynek tiszteletbeli tagjai között Magyarországból ott találjuk: Csáky Albin grófot, a párisi nagykövetet Hoyos grófot és Hegedüs Sándort, hanem főleg azért, mert itt fontos nemzeti érdekekről van szó, s mert szakköreink és a kormány semmi esetre sem engedhetik meg azt, hogy nemzeti tekintélyünkön a legkisebb csorba is essék. A testi nevelés kérdésében az utóbbi időkben nagyot haladtunk s sokat kezdeményeztünk, a mit már a külföld is elismert; ezen elismerést kockáztatni nem szabad, sőt biztosítani és fokozni kötelességünk. Azt a pár száz forintot, melybe a jury-tagok hivatalos kiküldetése s most még részleteiben meg nem állapítható intézkedések igényelnek, az állami költségvetés bizonyára elbirja. Szervezkedés tekintetében pedig a kezdeményezés és a vezérszerep leginkább a *Magyarországi Tornaegyesületek Országos Szövetségét* illetné meg, mert ebben egyesülnek úgyszólván az összes rokon egyesületek.

Azon körülmény, hogy az athéni ünnepek idő tekintetében találkozunk a milleniumi kiállítással, nemcsak hogy nem hat zavarólag, de kettős szempontból s kölcsönösen előnyös mindkét részre. Egyrészt, mert az ezredéves kiállítás alkalmából tervbe vett athletikai versenyek, stb. legalkalmasabb s mintegy önként kínálkozó módjai a bajnokok kiszemelésének, kik azután az illető egyesületek és a kormány által segélyezve, Athénben a nemzetközi versenyen is megjelenhetnek. Másrészt e hazai versenyek, kapcsolatban az ugyanakkor Budapesten rendezendő nemzetközi kongresszusokkal, szakkiallítással stb. legalább reményt, sőt kellő utánjárással biztosítékot is nyújthatnak arra, hogy az Athénbe zarándokló bajnokok és vendégek legalább részben ünneplő fő- és székvárosunkat is útjukba fogják ejteni. E tekintetben még az éghajlati viszonyok is javunkra vannak, mert a mi versenyünk legezésszerűbben tavasszal vagy nyáron, az athénbeliek pedig szeptember vagy október havában volnának rendezendők.

A részletes program megállapítása végett P. de Coubertin már Athénbe rándult, hol érintkezésbe fog lépni a helyi bizottsággal. A végleges megállapodások 1895 januárra várhatók. Hogy az ügy eddigi s további fejleményeiről a nemzetközi előkészítő bizottság a nyilvánosság előtt is beszámolhasson, «*Bulletin de Comité International des Jeux Olympiques*» czímen egy egyelőre negyedévenként megjelenő hivatalos Értesítőt ad ki, mely ez idő szerint csak francia nyelven jelenik ugyan meg, de lényeges tartalmát — megállapodások értelmében — angol s amerikai szaklapok s a német «*Spiel und Sport*» is közlik. Magyarország részére hivatalos organumul a «*Herkules*» című jeles s egyetemes sport-szaklapot sikerült megnyerni (Szerkesztőség: József-körút 5. sz.), úgy hogy ennek révén az ügy iránti érdeklődő egyesületek és egyének kimerítő és gyors tájékozást fognak nyerni. Ez úton is felkérem a szakegye-

sületeket és szakférfiakat, hogy munkánkban támogatni sziveskedjenek, kérdéseikkel ezen folyóirathoz forduljanak s azt határozataikról értesítsék.

Tudósításomat nem fejezhetem be méltóbban, mint azon lelkes felköszöntő tartalmával, melyet M. Bréal, az Institut tagja, a kongresszus bankettjén mondott, midőn utalva a kezdeményezett vállalat nagyszerűségére, hangsúlyozta, hogy az fordulópontot fog létesíteni az emberi művelődés történelmében, s mint a férfiaság s a béke ügye kiinduló-pontjává leend az *Európai Egyesült-Államoknak!*

Az *Union* eme jeligéjéhez: *Citius, fortius, altius!* mi is teljes szívből csatlakozunk és az olympiai játékoknak a huszadik század küszöbén dicső feltámadást kívánunk!

KEMÉNY FERENCZ.

* * *

Mint hogy annak idejében e folyóiratban (l. 221. l. f.) a párisi athletikai kongresszus teljes programját közöltem, tekintettel a szakörök érdeklődésére, röviden ide iktatom a kongresszuson hozott többi határozatokat, illetve tételeket is.

I. Műkedvelőnek (amateur) tekintendő az athletikában az: ki sohasem vett részt egy mindenki számára hozzáférhető versenyen, sem nem pályázott értékpapirokban vagy pénzben kitűzött díjakért, sem nem versenyzett hivatásbeliakkal (professzionatus) s a ki életében sohasem volt a testgyakorlatok tanára vagy fizetett vezetője. — Igen kivételes esetben az egyesületek vagy társulatok megengedhetik a műkedvelők és hivatásbeliek mérkőzését, feltéve, hogy a díjak nincsenek pénzben megállapítva. — A műkedvelés szabályainak megsértése a műkedvelői minőség megvonását vonja maga után.

II. A felfüggesztett újból való igazolásának csak akkor van helye, ha azon egyesület, melytől az illető utolsó sorban függ, a kizáratásokat tévedésnek, tudatlanságnak vagy jóhiszeműségnek minősíti.

III. Az, a ki az általa nyert díjakat pénzszerzésre fordítja, ennek révén műkedvelői minőségét elveszíti. — A műtárgyak értéke nem korlátozandó feltétlenül, de kívánatos, hogy ezen érték rendszerint ne legyen túlságosan magas.

IV. A pálya-engedélyekből befolyó pénz az elhelyezés kárpótlása címén szétosztható a résztvevő egyesületek között, de sohasem a versenyzők között. — Az ellenséges egyesület által megajánlott kárpótlás fejében egy versenyző sem helyezhető elkülönítésbe, ha csak nem a saját egyesület gondozása és megállapodása következtében. — Az alapok azonban még ezen esetben sem adhatók ki az illető versenyzőnek, hanem csupán azon egyesületnek, melynek ő tagja.

V. A nyilvános fogadások összeférhetetlenek lévén a műkedveléssel, az egyesületek azt minden rendelkezésükre álló eszközzel megakadályozzák vagy korlátozzák; különösen pedig eltöltik azok hivatalos szervezését a versenyek keretén belül.

VI. Minthogy a különböző sportnemek kivétel nélkül a tiszta műkedvelés felé hajlanak, a díjak pénzbeli fentartására és indoklására egy sportnemben sem létezik állandó ok; mégis a lovas- és a hajós-sportra, valamint a lövészetre a műkedvelőnek általános meghatározása nem fog nyomban alkalmaztatni.

VII. Nem engedhető meg, hogy valaki egyik sportnemben műkedvelő, egy másikban hivatásbeli (professzionátus) legyen. K. F.

IRODALOM.

Arnhold Nándor. A rajzoktatás reformja. Adalék rajzoktatásunk emeléséhez. 3-rét. 91 l. Munkács, 1893. Ára 80 kr.

A szerző abból indulva ki, hogy «a rajzoktatás hazai iskoláinkban elég fogyatékos», mint szakember könyvet írt azért, hogy e fogyatékoságon segítsen. Szándéka elismerésre méltó és munkája figyelmet érdemel, bár a könyv írójával nem mindenben érthetek egyet. «A rajzoktatásnak mint általánosan képző tanulmánynak teljes mértékben való érvényesülését» óhajtja kieszközölni; és «főképen arra törekszik, hogy a rajzoktatásnak, mint a nevelés-oktatás kiváló tényezőjének roppant jelentőségét kifejtse, a felmerülő nehézségek természetét és nagyságát elfogulatlanul megállapítsa s egyúttal a fennforgó helytelenségek tarthatatlanságára rámutasson.»

A legjobb komoly szándékkal fogott munkájához és 91 oldalra terjedő könyvében a rajzitanítás feladatáról, a helyes látásról, továbbá a tananyagról, a melyet a sík alakok, a testminták és a természet utáni tanulmánya szerint három részre oszt fel, a szépépzékről és művészeti értelem fejlesztéséről és végre a kézügyességről összegyűjtött anyagát nyújtja az olvasónak. — Mint iskolai ember a gyakorlat embere is, tehát a tapasztalásból is merít; és előre jelezhetem, hogy könyvében az ebből eredő közlések az értékesebbek. De ez csak a részletekre vonatkozik. Szándéka és álláspontja a következőkben nyilvánul.

Az iskolai rajzoktatást — a maga módja szerint — a művészet szolgálatában is szeretné látni. Ez természetes. De, hogy művészeti viszonyainkból következtetve azt mondja, hogy «az iskolai rajzoktatás-